

EL LLENGUATGE

Llibres que cal

llegir

5/x/1977

Legim, encara, en un anunci editorial, un eslògan que diu «Els llibres que es deuen llegir». El que realment s'hi vol significar és «Els llibres que cal llegir», però el sentit amb què habitualment fariem servir la frase d'aquest eslògan és «Els llibres que probablement es llegeixen».

El verb deure no ha perdut del tot, és cert, la capacitat per a expressar el sentit d'obligació; continua podent significar «tenir necessitat o obligació de fer una cosa». Però la seva utilització habitual per a expressar la probabilitat ha anat debilitant cada vegada més l'ús del verb deure amb el sentit d'obligació, que es pot dir que ha desaparegut del tot —o gairebé del tot— del llenguatge parlat. Amb oracions tan usuales i quotidianes com *Deu anar a l'oficina*, *Deu guanyar molts diners*, *Devia tenir pressa*, s'expressa, inequívocament, la probabilitat (que vagi a l'oficina, que guanyi molts diners, que tingues pressa). Només en algun cas especial, en què una determinada circumstància, com és ara la certesa dels actes propis, exclouï la probabilitat, s'usa deliberadament el verb deure expressant el sentit d'obligació: *Dec fer-vos un advertiment molt seriós*.

Com a norma general, doncs, seria ben aconsellable evitar aquest ús del verb deure (sentit d'obligació), que ne comporta cap avaptatge i que més aviat origina confusions i ambigüitats. No seria gaire arriscat afirmar que l'eslògan a què ens hem referit no és sinó el resultat d'una traducció del castellà: «Los libros que deben leerse», i que qui va fer aquesta traducció, si hagués tingut l'oportunitat d'expressar-se lliurement, volem dir sense la influència del model que hom li proposava, hauria recorregut espontàniament a les solucions més encertades: *Els llibres que s'han de llegir* o bé *Els llibres que cal llegir*.

ALBERT JANE